

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
A szerkesztőség kéziratok vis-
zaadására nem vállalkozik. "Előfizetések és hirdetések"
kiadóhivatalhoz intézendők

Németország és Spanyolország jó viszonya megmarad.

Budapest, szeptember 9. (Saját tudósítónktól.) Genéből jelentik: Madridi táviratok szerint szeptember tizenegyedikére hivatalos nyilatkozat kiadását jelentették be a német és spanyol tárgyalások állásáról, miután a fennálló igen nagy nehézségeket sikerült leküzdeni. Biztosra vehető, hogy a Németország és Spanyolország közötti jóviszony tovább is fenn fog maradni.

A központi hatalmak madridi képviselőit nagy elismerés illeti meg, mert az elmúlt kritikus időkben a helyzet magaslatán állottak.

A kancellárválság.

Budapest, szeptember 9. (Saját tudósítónktól.) Berlinből érkező lapjelentések szerint Bülow herceg nagy erőfeszítéseket tesz, hogy magának a kancellári állást megszerezze. Igaz ugyan, hogy Bülow herceg a Deutsche Politik című munkájának megjelenése óta alldeutsch hirbe keveredett, politikai elvtelensége mégis hajlandóvá teszi arra, hogy a megegyezéssel béke alapján a kancellárságot elvállalja.

Lloyd George nem válaszol Solf beszédjére.

Budapest, szeptember 9. (Saját tudósítónktól.) A Daily Express jelenti: Lloyd George több képviselő előtt kijelentette, hogy saját személyét illetőleg semmi szükségét nem látja annak, hogy Solf beszédjére válaszoljon.

A németek befejezték a visszavonulást

Berlin, szeptember 9.

A vasárnapi német hivatalos jelentés közli, hogy a német csapatok a harcvezetésen mindenütt új állásaikban vannak. Az angoloknak és a franciáknak éppen egy hónapra volt szükségük, hogy veszteségteljes harcokban szivós utóvédekkel szemben lassan és véresen visszafoglalják azt a területet, amelyet a németek március végén 8 nap alatt példátlanul gyors előnyomulással megszereztek. Miként a német hadijelentés Haig tábornok meglepetési sikerének napján nyíltan közölte, hogy „az ellenség betört állásainkba”, épp oly röviden jelenti szeptember 8-án, hogy a németek új állásokban vannak.

Végrehajtottuk a visszavonulást

azon a területen, amely az 1917-es német frontrövidítés pusztításainak nyomait mutatja. A mostani visszavonulás példátlan feladatot rótt csapatainkra és a vezetésre. Tervszerűen követte az egyik frontrövidítés a másikat. Ahol az ellenségnek sikerült egy-egy helyen betörni a napról-napra váltakozó vonalakba, ellentámadással vagy nagyarányú operatív intézkedésekkel mindig ellen-súlyoztuk a hatást. Az ellenséggel való

érintkezésnek éjszakánként történt megszakítása majdnem mindig észrevétlenül és a visszavonulásokban szükséges áldozatoknál nem nagyobb veszteséggel sikerült.

A legjobb bizonyíték erre, hogy az angolok és a franciák a harcok későbbi folyamán csak csekély számú foglyot és zsákmányt jelenthettek. A hadianyagot, a municiót és az élelmet idejekorán és nyugodtan hátrább szállítottuk.

A németek most ismét lakott területen állnak

és minden segítőeszközzel rendelkeznek. Az angolok és a franciák példátlanul veszteséges és fárasztó előnyomulás után a halál és a pusztulás területén vannak. Lakható falu vagy város már régóta nincs itten. Amit az angolok és a franciák a németek 1917-es visszavonulása után barakkokban vagy egyéb férőhelyekben újraépítettek, a németek visszavonulásuk alkalmával mindazt elpusztították, a kutakat és vízműveket megsemmisítették. Harci erejükben gyengítetlenül és bizalomteljesen várják a vezérek és a csapatok a küszöbön álló nehéz harcokat.

A németek visszaérkeztek a Hindenburg-vonalakba.

A vasárnapi német jelentés.

Berlin, szeptember 8. Gyalogsági osztagok a Merckentől keletre fekvő belga vonalból foglyokat hoztak vissza. Armentières-től északra az angoloknak megújított támadásait visszavertük.

A harcvezetésen mindenütt új állásainkban állunk.

Az ellenség tegnap megkísérelte, hogy a Peronne—Cambrai országúttól délre nagyobb erővel támadjon. Utóvédeink harcra kényszerítették, a tulsúlyban levő ellenségnek kitértek és este a Gouzeaucourt—Epehy—Templeux vonaltól nyugatra heves támadásokat vertek vissza.

A Somme mindkét oldalán az ellenség tegnap is csak habozva követett. A Vermand—St. Simon-vonalon, valamint a Crozat csatorna mentén vele harci érintkezésben vagyunk. Az Aisnétől északra a tüzérségi harc erősödött. Premontre—Braucourtól nyugatra az ellenségnek erős támadásai meghiúsultak. Az Aillettetől délre az ellenség Vauxaillontól keletre levő vonalainkig küzdötte magát. — Vauxaillon és a Vaillytól nyugatra fekvő terület között erős támadásokat, amelyek estig több ízben megismétlődtek, visszautasítottunk. Az Aisne és a Vesle között a harci tevékenység alább szállott.

Holnap lépnek életbe a vendéglői ételek új árai.

Jánossy Gyula főkapitány, mint az első fokú iparhatóság feje, tegnap írta alá a nagyváradai vendéglők új árszabását. Ezenkívül a kifőzők és lacikonyhák árait is külön határozta meg s mindkettőnél külön rendeletben intézkedik.

A vendéglők új árszabása tetszetős s megfelel a viszonyoknak, egészséges szociális érzékre vall, amelyben mindkét fél, fogyasztó és vendéglős, egyformán megtalálja számításait és igényeit. Két osztályba sorozta a vendéglőket.

A déli teríték:

egy személyre:
Leves, sült főzeléssel, gyümölcs vagy tészta 7.50—7.— K

Esti teríték:

Előétel, sült és főzelék 6.50—6.— K

Egyenként:

Fehérleves	0.60—0.50 K
Barnaleves	1.00—0.80 "
Főzelék feltéttel	4.00—3.— "
Marhabús mártással s burgonyával	6.00—5.— "
Adag főzelék	2.00—1.90 "
Főtt tészta	3.00—2.50 "
Sült tészta	1.00—1.— "
Ponty, harcsa	7.00—6.— "
Bornysült burgonyával nagy adag	5.00—4.50 "
Ugyanigy: marhagulyás, székelygulyás, tormáshus, savanyutüdő, piritott borjumáj, vese velővel, gomba tojással, töltött paprika 3 drb.	5.00—4.50 "
borjusült burgonyával	7.00—6.— "
Marhasült	6.50—5.50 "
Borjusélet frissen	7.50—7.— "
Sertéssült burgonyával	7.00—6.— "
Sertésborda frissen	7.50—7.— "
Bélszín körítve	8.00—7.— "
Friss kolbász párolt káposztával	7.00—6.— "
Füstölt kolbász tormával	7—6 K
Nyelv paradicsommal	6—5.50 "
Fél sült csirke	10—9 "
Fél paprikás csirke galuskával	10—9 "
Adagolva	10—9 "
Adagszólló	2—2 "
Sajtok	2—2 "
Kovássos ugorka	0.60—0.60 "
Vöröscékla	0.60—0.60 "
Uborkasaláta	1—1 "
Paprikasaláta	0.60—0.60 "

Ez az árszabás holnap lép életbe s minden vendéglőre kötelező. Az árvizsgálóbizottság működésének megkezdése után ezeket az árakat emelheti, de erre aligha lesz ok, mert ezek igen mérsékeltek s kielégítők a vendéglősökre nézve is, ha csak a husbeszerzés nehézségei nem játszanak szerepet az ármegállapításnál.

Első osztályú vendéglők lesznek: Rimanóczy, Széchenyi, Színházi vendéglő, Kis pipa, Vasuti étterem, Kék macska, Vigadó Bonboniere és a kóser vendéglők. A többi mind másodosztályú.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a következő hirdetményt teszi közre a bemutatandó étel és teríték árszabás tárgyában:

A 67—790—1918. K. M. számú rendelet értelmében a vendéglőkkel egyenlő elbírálás

alá esnek a kifőzők is, s miután ezek árszabásaikat jóváhagyás végett még nem mutatták be, a rendőrkapitányi hivatal felhívja most nevezetteket, hogy étel és teríték árszabásaikat haladéktalanul annál is inkább mutassák be, mivel ellenkező esetben hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandók.

Nagyvárad, 1918. szept. 6 án.

Rendőrkapitányi hivatal.

Városi tisztiorvos választása.

A közegészségügyi bizottság ülése.

Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága tegnap délután tartott ülésén fontos közegészségügyi kérdésekkel foglalkozott.

A dr Nemes Áron halála által megüresedett tisztiorvosi állásra a négy pályázó közül a bizottság hangulata dr Ertler Mór mellett nyilatkozott meg, s javaslatában rá is mutat azokra az előnyökre, amelyek 21 éves városi szolgálata és 4 éves helyettes tisztiorvosi pontos és buzgó működése folytán őt illetik. Különben mind a négy pályázó bír azzal a képesítéssel, amely az állás elnyeréséhez elő van írva.

Az ülésen dr Grósz Menyhért elnököt, jelen voltak: dr Mayer László, dr Fráter Imre, Materny Imre, dr Berkovits René, Kőszeghy József, dr Barna Ármin, Rimanóczy Béla, dr Soós István jegyző.

Dr Grósz Menyhért elnök kegyelettel emlékezett meg dr Nemes Áron volt tb. főorvos és kerületi orvos haláláról s indítványára emléket és 19 évi működése alatt szerzett érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták.

Gergely Miklós okl. gyógyszerész által a 17. gyógyszerertár megnyitására kért engedély megadását a szakbizottság nem véleményezi, mivel az általa megjelölt körzetben már három gyógyszerertár van s az új gyógyszerertár megélhetése nem lenne biztosítva.

A tisztiorvosi állás.

Dr Mayer László ezután beterjesztette a megüresedett tisztiorvosi állásra beérkezett pályázatokat. Összesen négyen pályáztak: dr Barta Andor az egyetemen, klinikán, a belgyógyászati osztályon gyakornokskodott, kórházakban mint segédorvos működött, tisztiorvosi vizsgálója van; — Dr Dénes Ignác, a Bihar-megyei és nagyváradai izr. kórházban mint segéd, illetve alorvos működött, 8 év óta a nagyváradai járványkórházban teljesít szolgálatot, tisztiorvosi vizsgálója van; — dr Roskopl Béla különböző kórházakban mint segédorvos működött, tisztiorvosi vizsgálója van; — dr Ertler Mór tb. tisztiorvos 21 év óta mint halottkém és 4 év óta a várad-olaszi kerület helyettes kerületi orvosa, tisztiorvosi vizsgálója van. A törvény szerint Ertlernek előnye, hogy 4 év óta buzgón látja el a tisztiorvosi teendőket s ez a körülmény a többi pályázó fölé helyezi. — Dr Dénes Ignác járványkórházi

működésével és különösen a kolera idején nagy szolgálatokat tett a közönségnek.

Többen felvetették, hogy a szakbizottságnak egyesek kiemelése csak platonikus jellegű, mert úgy is a törvényhatóság azt választja, a pályázók közül, akit akar.

Dr Mayer László hivatkozik a törvényre, amely előírja, hogy előnyben részesül, aki mint tisztiorvos működött, vagy működik. Ertler Mór a pályázók között az egyedüli, aki tisztiorvosi állásban működik és pedig kifogástalanul, tehát a törvény szerint nagyobb kvalifikációval bír. Csupán csak a törvénynek tesz eleget, mikor ezt felmenti.

A főorvos javaslatát elfogadták.

Ezután a fertőző betegségekről tett jelentést a főorvos, amelyről már a közigazgatási bizottság ülésén alkalmából megemlékezünk.

Dr Mayer László főorvos ezután előterjesztette javaslatát egy Népjóléti központ felállításáról, amely magában foglalná a legszükségesebb közegészségügyi intézményeket és szociális ügyosztályt, egy tanácsos vezetése alatt. Addig is, míg ez kereszthivethető, állítsák fel a venerikus bajok ambulatóriumát és laboratóriumot. Ezt már 14 hónappal ezelőtt elhatározta a városi közgyűlés és a költségeket is megszavazta, de a miniszter nem hagyta helyben még. Javasolja a főorvos, hogy a határozat jóváhagyását sürgesse meg a város; addig is a főorvosi hivatal helyiségének átalakításával rendezzék be az ambulatóriumot és a laboratóriumot. A Népjóléti Központra nézve pedig a főmérnök és főorvos tanulmányozzák a budapesti, temesvári, pozsonyi és debreceni hasonló intézményeket.

Kőszeghy József elfogadja a főorvos javaslatát, de célszerűbbnek tartaná, ha a közegészségügyi intézmény külön választatnék a szociális intézményektől.

Dr Fráter Imre rámutat, hogy az új megyei közkórházban már tervbe vették egy ilyen ambulatórium és laboratórium létesítését. Ezt felajánlja a vármegye, hogy a város igénybe veheti, akár csak addig is, míg a város létesíti a főorvos által tervezett intézményt.

Dr Mayer László azt fejté ki, hogy szükséges, miszerint Nagyvárad mielőbb maga létesítse az ambulatóriumot és laboratóriumot, addig is, szerény keretekben a főorvosi hivatalban, míg bérhelyiséget vesznek erre a célra. Ha nem késlekedik a miniszter a jóváhagyással, már is sok embert megmenthettek volna. Azt nem helyesli, hogy ilyen intézmény kórház keretében legyen.

Többek hozzászólása után a szakbizottság javasolja, hogy a főorvos előterjesztéséhez képest az ambulatórium és laboratórium mielőbbi felállítását s kéri a tanácsot, hogy a 14 hónappal ezelőtt hozott közgyűlési határozat jóváhagyását sürgesse ki, végül a Népjóléti Központ ügyének tanulmányozására a főmérnököt és főorvost küldjék ki Budapestre, Temesvárra, Pozsonyba és Debreczenbe.

* Megnyílt a Körös-utcai régi jóhírű Kőrös-kávéház. Pontos kiszolgálás, olcsó árak, kitűnő italok, hideg ételek. Minden este cigányzene. Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel Klein József tulajdonos.

Burián külügyminiszter nagy békebeszéde.

Budapest, szept. 9. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: azon az estélyen, amelyet Concordia bécsi író és újságíró egyesület ma este a német birodalmi hírlapírók tiszteletére rendezett s amelyen a kormány összes tagjai megjelentek, gróf Burián közös külügy miniszter a következő, feszült érdeklődéssel várt beszédet mondotta:

Hála a sajtó iránt.

— Engedjék meg, hogy a közös kormány nevében a legmelegebben üdvözölhessem a német sajtó képviselőit, akiknek hála elismeréssel adózom a háboru folyamán Ausztria Magyarországgal szemben tanusított szövetségi magatartásukért. Nem akarok sok szót vesztegetni a sajtónak a világháboru-ban tett szolgálatára. Mindenki tudja, milyen fényesen oldotta meg Németország és a monarchia sajtója nehéz feladatát és milyen nagy érdemeket szerzett a közös nagy ügy körül. Csak utalok arra, hogy mélyen belevitte egész munkásságába a szövetség gondolatát.

Az a szövetség, mely bennünket Németországgal egyesít nemcsak papírra írt dokumentum, ez a szövetség külpolitikai életünk szerves alkotó része lett. A célja tisztán védekező és a logikus fejlődésen alapuló békére irányul.

A szövetségnek ezt a szerves jellegét a német sajtó a háboru folyamán mindig ki fejezésre juttatta. Ezért örök a hálánk! Nem azt akarom ezzel mondani, hogy a német sajtó ezáltal lemondott az osztrák-magyar ügyek bírálatának szabadságáról. A mi sajtónkból sem hiányzott a szókimondás ott, ahol erre okot látott, de minden attól a szellemtől függ, amellyel a kritikát gyakorolják. Ez pedig a német sajtóban mindig a megértésre való nagy törekvés szelleme volt. Sohasem vontuk kétségbe a publicisztikai célok jóhiszeműségét. Elenyésző ritkák azonban ezek az ösztönzésnek, erősítésnek és tanításoknak ama kiapadhatatlan bőségével szemben, amelyeket a német sajtóból merítettünk. Hogy talalkoztunk néha innen is, túlról is téves felfogásokkal, ez onnan ered, hogy még mindig kevésbé ismerjük egymást, jobban meg kell tehát kölcsönösen ismertetni magunkat. Ezt a magasztos célt mi sem szolgálhatja jobban, mint a mai örvendetes alkalom. Amikor Önök összejönnek, olyan az, mintha számlálatlan ezrek lépnének egymással érintkezésbe.

A felelősség elhárítása a háboru meghosszabbításáért.

Komoly pillanat az, amelyben Önök hozzánk ellátogatnak, egyforma gondok terhelnek bennünket, de mi nem ismerünk csüggedést. Meggyőződhetnek arról is, hogy mi épp úgy, mint Németország élelem nélkül vagyunk, de így is szilárdan álljuk a védelmi harcot, de elhárítunk magunktól minden felelősséget a reánk kényszerített háboru meghosszabbításáért.

Ami bizonyos.

Egy háboru kimeneteléről annak befejezése előtt egyik fél sem lehet bizonyos, azt

azonban egyik hadviselőtől sem lehet elvárni, hogy a katonai győzelem lehetőségéről lemondjon.

Az az egy bizonyos, hogy még rettenetes vérbe és pusztulásba fog kerülni, amíg a háboru végét — ha ez egyáltalán lehetséges — az ellenség katonai leküzdésével elérhetjük. Kérdés az is, hogy maga az a gondolat is nem-e bűn az emberiség ellen, a történelmi fejlődés épületét, mely bizonyosan itt is, ott is javításra szorul, lerontani akarni csak azért, hogy romjain épüljön fel a jövő paradicsoma, amelynek éppen az a hibája, hogy ellenségeink megsemmisítő rendszere szerint csak tulságos nagy áldozatokon keresztül valósítható meg.

Az igazságosság elve alapján lehetne-e megértésre jutni?

Számoljuk össze ennek a háborunak hekatombáit, gondoljunk a még következőkre és vessük fel azt a kérdést, lehet-e felelősséget vállalni azért, hogy ilyen módon próbáljanak hadicélokot kierőszakolni, amelyek között első helyre van állítva az igazságosság elve.

Merjem mondani azt, vajjon ennek az elvnek alkalmazásával az egészen céltalanná vált pusztító munka folytatása nélkül is lehet-e megértésre jutni, amit ellenségeinknek ismételtén felajánlottunk?

Ha ellenfeleink akarnák . . .

Nem lehet elgondolni, hogy ellenfeleink tartósan elzárkózzanak annak megfontolására elől: vajjon továbbra is igazolni tudják-e a legrettenetesebb erőfeszítés szükségességét.

Ellenfeleink ha akarnák, könnyen meggyőződhetnének arról, hogy az igazságosság és emberiség kérdése a mi szövetségünknel nem ellenállással, hanem haladó törekvéssel találkozónék, egyuttal azonban elhatározottsággal is, hogy igazságos jogunkért ezentul is kitartunk, helyt állunk.

Adjanak ellenségeink alkalmat.

Csak adjanak ellenfeleink alkalmat, hogy nyugodt szavakkal és válaszokkal mindent megtárgyaljunk és megfontoljunk s akkor talán rövidesen nem lesz szükség sem harcra ahhoz, hogy közeledhessünk egymáshoz.

Nem akarok azonban testetlen békekilatásokkal kápráztatni oly pillanatban, mikor a világot a háboru láza ringatja.

Uraim! Csak munkálkodjanak továbbra is azon szellem érdekében, melyek áthatják pompás csapatainkat és amely lakosságunkat segíti a nélkülözésben és kitartásban.

Legjobb áldás és siker koronázza működésüket.

A külügyminiszter beszéde nagy és általános hatást keltett s a hallgatóság percekig ünnepelte.

Augusztusban 665 repülőgépet és 53 kötött léghajót lőttek le a németek.

Berlin, szept. 9. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyhadiszállás jelenté:

Nyugati harctér.

Helyi harcok a Plogskert erdőtől északra és a Labasee csatorna mentén. Armentièresnél az ellenség ismét támadott. Visszavertük a támadást és foglyokat ejtettünk. Arleux és Hawricourt között a csatorna mentén tüzéségi harc és felderítő csatározások. A Perroneból Cambraiba vezető országutól délre az ellenség folytatta támadásait nagyobb erők harcbevételével a Conzeaucourt-Ezehyá Templeuxtól északra haladó vonal ellen. A támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett meghiusultak. Előcsapataink tegnap a tulnyomó erejű ellenséget megakadályozták az előnyomulásban St. Simon és a Crosat-csatorna felé. Az Oise és Ailette között felderítő harcok.

Az Ailette és Aisne között az ellenség több hiábavaló részleges támadás után este felé előtámadásra indult az egész fronton. Részben közelharcban és ellenlökéssel visszautasítottuk. Az Aisne és Vesle között részleges támadásokat, a Champagneban részleges előretöréseket hiúsítottunk meg.

Egy repülőgéprajból, amely Manhelym ellen indult támadásra, öt repülőgépet lőttünk le.

Augusztus havában a német frontokon 665 repülőgépet lőttünk le, ezek közül hatvankettőt elhárító ágyúink találtak el. Lőttünk továbbá 53 kötött léggömböt, 251 lelőtt repülőgép birtokunkba került, a többi az ellenséges vonalakon alul zuhant le. A mi harci veszteségünk 143 repülőgép és 36 kötött léghajó.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az olaszok súlyos veszteségei.

Budapest, szept. 9. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Monte Perticán tegnapelőtt este és tegnap reggel visszavertük az olaszok támadásait. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

A vezérkar főnöke.

* Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianó eladó, esetleg bérbeadó.

Szlavonia egyesül Magyarországgal, Bosznia Horvátországgal.

Spitzmüller közös pénzügyminiszterrel való kinevezését az osztrák sajtó és politikai közvélemény úgy fogadja, mint egy mentő akciót. Hogy az energikus politikus majd helytáll a magyarokkal szemben és megvédi Bosznia-Hercegovinát a monarchia számára, megakadályozza, hogy Bosznia Magyarországhoz csatoltassék.

Ezzel az osztrák információval, illetőleg hangulatcsinálással szemben egészen ellenkezők az értesüléseink. Bosznia-Hercegovináról két tervvel foglalkoznak illetékes körök és mind a két terv a magyar megoldás jegyében áll.

Az első terv Wekerle programja és e szerint Bosznia-Hercegovina közvetlenül Magyarországhoz csatoltatnék. Ez a kombináció már eléggé közel állt a megvalósuláshoz, a mikor egy másik nagyfontosságú politikai tényező keresztelte Wekerle megoldási ter-

vét. Ugyanis a következő megoldási tervet vetették fel:

E szerint Bosznia tulnyomó nagy része a magyar koronához úgy kerülne, hogy Horvátországhoz csatoltatnék.

Ez a megoldás egy nagyszabású merész terv kereteibe illeszkednék be, amely Magyarországnak nagy és jelentős tengerpartot is juttatna. Fiumét kibővítenék és fontos kikötővé tennék Dalmáciának egy részét Bosznia szerbalkta területeivel együtt Horvátországhoz csatolnák, míg Cattarot szintén magyar kikötővé avatnák. A három szlavin vármegyét viszont Horvátország átadná Magyarországnak és azokból magyar vármegyék alakulnának.

Ez a terv, a mely Bosznia hovatartozásának kérdését nagy átalakítások formájában oldaná meg, most van az első megfontolások és megbirálások stádiumában.

Dr Lindenberger János fogadtatása Debrecenben

A debreceni róm. kath. hívek új plébánosa: dr Lindenberger János kanonok, kisprépost szombat délután érkezett Debrecenbe, hogy elfoglalja Gróh Ferenc örökét.

Az állomás peronján a kath. egyháztanács, a papság és Márk Endre polgármester vezetésével a városi tanács tagjai jelentek meg.

Közel fél órai késéssel érkezett meg a budapesti vonat s dr Lindenberger János az elébe utazott küldöttség tagjaival az állomás főnök szobájába ment, ahol Márk Endre udvari tanácsos, polgármester üdvözölte elsőknek.

Főtisztelendő és nagyságos Prépost ur!

Debrecen város hatósága és közönsége nevében szeretettel üdvözölöm Nagyságodat Debrecen falai közé érkezésekor. Városunkba jövetelét megelőzőleg már hírt vettünk Nagyságodnak eddigi pályafutása alatt kifejtett kiváló közéleti és áldásos egyházi működéséről, klasszikus tudásáról, melyek a legjobb benyomást keltették e város minden lakosa előtt. Bármennyire nehéz közviszonyok közt élünk Debrecenben, épp úgy, mint egész Európában a még mindig dúló háború sajnálatos eredményeként, kétséget nem szenvedhet az a tény, hogy Nagyságod itt Debrecenben, saját egyházában teljesen rendezett viszonyokat és kiváló hitéletet talál. De kétségtelen az is, hogy mindezekon kívül e város ősi falai között mintaszerű felekezeti békeség uralkodik a különböző hitvallók közt, amint erre, békés együttműködésre és szeretetteljes egyetértésre szüksége is van e város minden polgárának. Ennek a békeségnek az ápolására, továbbfejlesztésére kérjük Nagyságodat, kihez bizalommal fordulunk s azzal az óhajással, hogy legyen áldott itteni megjelenése s legyen közhasznú minden munkássága. Isten hozta, Isten védje és áldja!

Közvetlenül a polgármester után Szent-Királyi Tivadar főgondnok, a kath. egyháztanács, az iskolaszék és az egész róm. kath. hitközség nevében üdvözölte a főpapot. — Örömet fejezte ki, hogy a hitközség élére

olyan kitűnő férfi kerül, akinek egyházi és közéleti működését huszonötéven át a legnagyobb elismerés és szeretet ölelte körül.

Dr Lindenberger János, az új prépost, első fellépésével, hangjának melegségével egyszerre megnyerte és lebilincselte a jelenlévő előkelő társaságot. Rövid válaszában hangsúlyozta, hogy a krisztusi szeretet és béke munkása s reméli, hogy ezt a békét minden irányban meg tudja tartani és Isten segítségével meg is erősíteni. Meleg szavakkal tett ígéretet, hogy mint a szeretet vallásának a papja, minden erejével, tudásával, munkájával hívei és Debrecen városának anyagi jólétén, erkölcsi előhaladásán fog buzgólni.

Küzdeni és harcolni jött egy közös ellenség ellen: a vallástalanság és erkölcstelenség ellen. Ehhez a nemes harchoz vallás-különbség nélkül hívja fel munkatársakul a város vezetőségét, egyszersmind a város hazafias érzelmű, jóindulatu és nemesen gondolkodó lakosságát.

Lelkes éljenzés után Szent-Királyi Tivadar egyházi főgondnok sorra bemutatatta a jelenlévőket, majd a préposttal és a polgármesterrel a pályaudvar előtt várakozó városi diszhintóra, az ötös fogatra szálltak fel.

A bevonulás.

A pályaudvar előtt összegyülekezett nagyközönség éljenzése közben indult el az ünnepies menet. Elöl az ötös fogatu diszhintóban a prépost, a polgármester és a főgondnok, utánuk hosszú kocsisorban díszes városi és magánfogatokon a küldöttségek tagjai ültek.

A bevonulás utján jobbról balról a járdákon gyülekezett a közönség kalapleemeiessel, az ablakokból pedig kendő lobogtatással üdvözölték dr Lindenberger Jánost, akiről, mint az igaz szeretet hívéréről és apostoláról, már megelőzőleg is olyan sok jó hír érkezett.

A Szent Anna-utcán a kath. főgimnázium diákjai lobogójuk alatt alkottak hosszú sorfalat és mikor közel ért a prépost

hozó diszhintó, viharos, percekig tartó, lelkesedéstől áthatott, éppen olyan meleg, mint amilyen őszinte éljenzéssel üdvözölték.

A templomban.

A templomba természetesen nehéz volt bejutni, mert a különféle küldöttségeknek tartották fenn a helyeket. A templom hajója azonban már eleve megtelt.

Dr Lindenberger János zugó éljenzés közepette lépte át a templom küszöbét és orgonazugás közben ment a szentélybe, ahol karinget öltött és csengő hangon énekelte el a Veni Sanctét. Majd imát mondott és a kóruson felzúgott a Svetits intézet tanítónő-képzőjének énekkara által előadott Veni Sancte.

Az oltár felett nagy, nehéz nemzeti lobogók selyem szárnyai lengtek és mikor dr Lindenberger János a szentségáldást elvégezte, felhangzott a magyar imádságos ének a Hymnus. Zúgott a templomban minden ajkáról s az oltár előtt az új kisprépost ajkáról is: „Isten áldd meg a magyart!”

Közvetlenül ezután Márk Endre polgármester és Szent-Királyi Tivadar vezették ki dr Lindenberger Jánost a templom előtt várakozó városi ötös diszfogatra és a közönség éljenzése közben kísérték új otthonába: a plébániára.

Küldöttségek tisztelgése.

Elsőknek a róm. kath. egyháztanács és az iskolaszék tagjai tisztelgtek.

A városi tanács tagjai, élükön Márk Endre polgármesterrel, üdvözölték dr Lindenberger Jánost.

A polgármester üdvözölte a tanács nevében s kifejti, hogy a városi tanács mindig, minden nemes munkájában a legteljesebb készséggel támogatja, viszont kéri, hogy ami időt és erőt egyházi elfoglaltsága megenged, városunk javára és közéletünk harmóniájának megővésére és fejlesztésére fordítsa.

— Az Ur nevében jöttem, elsősorban egyházam ügyeinek vezetésére és hogy társadalmi munkásságom révén Debrecen sz. kir. város munkás és hasznos polgára legyek. Már régóta ismerte és most személyesen is élvezte a kitűnő jóindulatot, amely Debrecen város részéről a kath. egyház iránt mindenkor megnyilvánult. Magasztos munkájához szeretettel kéri a városi hatóság szíves támogatását.

A róm. kath. papság és főgimnázium nevében dr Lóky Béla köszöntötte meleg szavakkal az új lelkipásztort, mint a lelkek gondozásában vezérüket és a kultura közismert lelkes bajnokát.

A Szent Erzsébet-egylet, Szociális Misszió Társulat és Urinők Mária Kongregációja nevében Röttler Béláné, Szent-Királyi Tivadarné, Grassely Norbertné üdvözölték meleg szavakkal a főpásztort s kérték jótékony munkáikodásukhoz az új prépost erkölcsi és anyagi támogatását.

Kardos László, a Kereskedelmi Társulat elnöke örömmel üdvözölte az új prépostot és kulturális és produktív munkájukhoz közreműködését kérte.

Az állami főreáliskola nevében dr Kardos Albert igazgató, az állami fémipari szakiskola nevében Sztankay F. Béla igazgató, a róm. kath. elemi iskolák és Terézianum nevében Molnár D. Kálmán h. igazgató és az országos tanítói árvaház részéről Hertelendy Jenő igazgató üdvözölték s kérték a debreceni iskola-ügynek felkarolását.

Ugyancsak szívélyes szavakkal üdvözlik a kataszteri fölmérési és helyszínelési hivatal kiküldöttjeit, melyre a prépost hasonló szíves szavakkal válaszolt.

Este pedig a Kath. Népszövetség üdvözölte az új prépostot és dalárdája szerenád-dal lepte meg.

Kezdek meg működésüket az árvizsgáló bizottságok!

Gonda Hugó 4. gy. e. hadnagy tegnap megjelent a rendőrbíróságnál s ott Ehrlich Imre rendőrbíró előtt jegyzőkönyvbe mondta, hogy a színházi büffében egy kis gerbeaud-t, amelynek békeára 2 korona volt, 34 koronáért sóztak rá s kérte az eljárás megindítását. Bár a zserbó nem elsőrendű élelmicikk, a rendőrbíró véleményre áttette a feljelentést az árvizsgáló bizottsághoz, ahol már sok 25—40 filléres gyufa ügye várja az elintéztést, addig a rendőrbíróság, bármint akarja is, nem tud dolgozni s itélkezni a mindent elnyelő áruuzsora megfékezése céljából.

Az árvizsgáló bizottság működésének megkezdését rendeli el báró Szterényi József dr kereskedelmi miniszternek következő rendelete:

Minden árvizsgáló bizottságnak!

A kötelező ármejelölésről szóló kormányrendelettel újabb eszközt kerestem az immár türethetetlen áruuzsora megfékezésére, az ugyanakkor elrendelt származási kény szerben pedig hathatós eszközt véltem találni a *lánckereskedelem és kinövésai ellen*. Ezeket az intézkedéseket nemcsak egész terjedelmükben szándékoztam végrehajtani, a gyakorlatban szerzett tapasztalatok által esetleg követelt módosítások fenntartásával, hanem a lehető legmesszebbmenő intézkedéseket szándékoztam tenni a komoly végrehajtás ellenőrzése tekintetében.

A drágaság arányai ma már nemcsak türethetlenné, hanem egyenesen gazdasági veszélyt képeznek. A *fogasztás védelme ma egyik legfontosabb állami feladattá vált*, mert ha nem vetünk ennek a borzasztó áruuzsoranak gátat, akkor gazdaságilag megsemmisül és nemzedékekre kihatólag roskad össze, elsősorban középosztályunk, a fix jávadalmazású tisztviselő osztály és a munkabérek szükségszerű emelkedése folytán megbenntatik egész termelésünk.

Erdős elhatározásom, hogy minden rendelkezésemre álló törvényes eszközök kimerültek a jogtalan vagyonszerzés ezen kinövésai ellen és ha a rendelkezésemre álló törvényes eszközök nem lennének erre elegendők, — messzebbmenő felhatalmazást fogok kérni a törvényhozástól. Mert az végre még sem lehet indokolt, hogy például egy méter rendes ruhaszövet 300 koronába, egy egyszerű férfiöltöny 1500—2000 koronába, egy női ruha 2000—3000 koronába, egy doboz gyufa 20—25 fillérbe kerüljön. Ugyanígy a legszükségesebb élelmiszerek, amelyeknek árai ma már olyan szédületesen magasak, hogy a vagyontalan lakosság legszükségesebb élelmisése komolyan veszélyeztetett.

A *tisztességes polgári haszon fogalma ma már szinte eltűnt a magyar gazdasági élet köréből*.

Ennélfogva felhívom a címet, hogy a legmesszebbmenő figyelemmel kísérve ezeket a jelenségeket és kinövéseket, tegyen meg minden lehető hatáskörében ezeknek lehető korlátozására. Szterényi.

Itt írjuk meg, hogy Papp Károly drnak Morvai Pál, Heller és Deutsch cég ellen indított árdrágítási perében a bírósági ítéletnek megfelelően Morvai Pál 1500, Heller és Deutsch cég 1500 koronát fizetett be a bíróság letéti pénztárába. Ebből ez ideig Gyenge Béla bíró 48, Fábry Albert bíró 48 koronát kap vissza s mindenki visszakapja a tulfizetett összeget, aki náluk vásárolt tulmagas áron cipőt, ha a bírósághoz fordul. Egy év múlva a maradék összeget a rokkantkatonák kapják.

A legsúlyosabb harcok most kezdődnek nyugaton.

Budapest, szeptember 9. (Saját tudósítónktól.) *A Temps jelentése szerint a nyugati fronton a legsúlyosabb harcok még hátra vannak. A németek a Hindenburg vonalon akarják lábukat megvetni, hogy a szövetségesek hadseregét a Somme és Ancre között az egész tél folyamán lekötve tartsa. A Daily Cronicle óv minden tulzó reménységtől, mert az ántántnak a németek feletti fölénye nem olyan nagy, hogy döntő eseményekre lehetne számítani.*

Wertheimstein Alfréd temetése.

Az egész város és Biharvármegye előkelő társadalmának osztatlan részszévéte mellett tegnap délelőtt ment végbe Wertheimstein Alfréd temetése.

A Ríóók utcai halottasház ravatalos termében masszív kettős, légmentes ércszarkofágban nyugodott az elhunyt. A koporsót gyönyörű koszorúk borították. A koporsón az elhunyt kardja és sisakja volt elhelyezve, jelezve az elhunyt lovaskapitányi rangját.

Az gyászház előterét és folyosóját gyászdrapédiák borították s a gyászoló családot igen sokan keresték fel részvétükkal. A ravatalnál megjelentek Nagyvárad város és Biharvármegye előkelő családjai. Ott voltak:

Malatinszky Lajos főispán, Lukács Ödön polgármester helyettes, Fráter Barnabás alispán, Keszthelyi Zoltán főjegyző, Nagy Márton főszolgabíró, dr Cziffra Kálmán, Németh István, Harmathy Károly, dr Móré Pál, Gelta Géza, dr Ursziny József, dr Papp Károly, dr Szintay Lajos, dr Móríc Erő, Nyisztor Alajos, dr Kabos Béla, dr Buda János, dr Ardeleán Jusztin, Sztán Flórián, Papp Imre, Szunyogh Andor Szathmári Király andor, Jankovics Tihámér, Sárvári Sándor, Mótján János, Fényes Loránd, Orley Kálmán, Korbély József, Govrik Akos dr Popovics Miklós, dr Czinner Samu dr Krüger Aladár, dr Morvay Zsigmond, Fráter Emil, Szacsavay Akos, Bernáth Zsigmond, Jánossy Gyula, Kepes Miklós, Kereszty Kornél, Láng József, Nadányi Miklós, dr Rigó Lóránd, dr Szunyogh István, Telegdi József, Fischhof Frigyes, Frankó Endre Pally Lajos, Ditz Sándor, Popescu Vazul, May Sándor, dr Kabos Béla, Rednik Gábor, Genz János kanonok, dr Orley György, Siket Traján, Kiss Dávid, Aufricht Mór, Fsrkas Izidor, dr Perczel Adolf, dr Konrád Jenő, dr Konrád Béla, Des Echerolles Kruspér Sándorné, dr Sarkadi Lajos, Hiemesch Frigyes, Tatár Zoltán, dr Mihely Lajos, dr Fássy Lajos, Hanyiczky Károly, Váradi Ignác, Singlár Gyula, Ternyei Antal, báró Podmaniczky Károly, dr Gerő Gusztáv, dr Gerlán János, Bartha Elemér, Sztarill Ferenc, dr Stokker József, Moskovits Miksa, dr Fleischer Béla, Baranyi András főszolgabíró, dr Móríc Erő, Balogh János, Balogh Elemér, dr Fráter László, Ujházy Antal, Verner Kálmán, Jersák Kálmán, Biszterszky Iván, Fráter Kálmán, Udvarhelyi Béla, Nagy Lajos, Kranczly Kálmán, Beliczey Elek, dr Pally Béla dr Gyöngyössi István, dr Schiff Erő, Blayer Lajos, Varró Domokos, Incze Lajos, dr Fényes Ödön, dr Medvigy Gábor, dr Thury László, dr Thury Kálmán, dr Szunyogh Pál, Schenker Ferenc, Ojasz Elemér, dr Sigmond Andor, Szemere Miklós, dr Fornét Miklós, Csapó Zoltán, Balásházy Iván, dr Moskovits Miklós, Vasady Lajos, Miskolczy Barna, Rigó Zoltán, dr Vavrek Kálmán, dr Demetrovics Elek, dr Fráter Imre, Fényes Endre, Zlinszky Béla, Fekete Sándor, dr Bartha János, dr Mayer László, dr Gerő Sándor, Cséstelek község előjárósága stb.

A temetési szertartást Kecskeméti Lipót főrabbi végezte, gyönyörű gyászbeszédet mondott az elhunyt felett. Utána az egyházi énekkar gyászdalokat adott elő. Ennek végzetével az elhunyt tisztelői kézen vitték a koszorúkkal borított díszes érckoporsót a hatos fogatú diszkocsig, amely egészen eltelt feve szebbnél-szebb koszorúkkal és szalagokkal. A nagyszámú résztvevő közönség kíséretében hosszú kocsisor által követve a nagydiszű gyászmenet a Rulikovszky izr. temetőbe vonult, ahol a családi sírhelyen helyezték végző nyugalomra az elhunytat.

Koszorúkat küldtek a családtagokon kívül: Miskolczy Barna és családja, Pally Lajos és családja, Balásházy Iván, Pongrácz Vilmosné és családja, Orley György és családja, Szunyogh Pál és felesége, Csátary Frigyes és családja, Márkus Lászlóné, Kepes Samu és neje, A magy. ált. hitelbank fiókjának vezetősége, gróf Stubenberg József, Klobusitzky család, Csernetzky és családja, Balásházy család, Cséstelek község előjárósága, a Medgyesi és Szilágyi családok.

A nagydiszű temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy gondnal és pontossággal rendezte.

Rablógyikos katona merénylete Gecsey Károly rendőr ellen

Tegnap reggel Gecsey Károly rendőrt, aki egyike a legrégibb s legmegbízhatóbb rendőröknek, figyelmeztették, hogy egy aszszonynak egy ismeretlen katona a 200 koronáját ellopta, Gecsey a katonához ment s felismerte, hogy a katonát a télen rablógyilkosságért letartóztatták, de megszökött.

Gecsey hirtelen megragadta a katonát, aki dulakodni kezdett vele s megfogta a rendőrt. Mikor ez kiszabadította karját s kirántotta kardját, a katona megelőzte s bajonettjével fejbevágta a rendőrt, aki elesett.

A katona erre eltűnt. Gecseyt felvitték Bartha Béla dr. rendőrkapitányhoz, ahol megjelent Jánossy Gyula főkapitány is s részvétellel halgatták meg a súlyosan sebesült rendőr vallomását a gaztetről.

Bartha Béla dr. rendőrkapitány megállapította rögtön, hogy a tettes Jusztin Péter 4. honvédegyalozredbeli honvéd, aki a tél folyamán a csillagvárosi réten egy hatvan éves oláh gazdát megölt és kirabolt. Akkor bekisérték a rendőrségre, onnan Szegedre továbbították, de megszökött s nyomaveszett. Most is üldözték a vámsorompókig, de ott eltűnt.

Gecsey sérülését Barna Armin dr. tiszt főorvos vizsgálta meg s 20 napon belül gyógyulónak találta. A tettest a detektívek keresik s értesítették a katonai rendőrséget is az esetről.

HIREK

* Gróf Széchényi Miklós püspök elutazott. Széchényi Miklós gróf megyéspüspök tegnap reggel elutazott Mária Cellbe. Ez utján Domanek Pál szemináriumi lelkiigazgató kíséri.

* Mayer Antal ezüstmiséje. Vasárnap csendben ünnepelte Mayer Antal tb. kánok pappaszentelésének 25 ik évfordulóját. A Szent József-intézetben bemutatott szentmisén azonban nagy számmal vettek részt hozzátartozói, tisztelői, köztük kivált pap-társai, az Urak Kongregációjának tagjai. — Mise után Mayer kánok a meghatottságtól könnyezve áldotta meg az oltár elé térdelő ősz édesanyját, majd az összes jelenlevőket egyenkint. A gyönyörű szertartást senki sem fogja feledni, aki részt vett rajta. — Ugyancsak benső és szép ünneplésben részesítettek hívei Pák Emil mezőpeterdi plébánost is szintén ezüstmiséje alkalmával.

* A munkapárt értekezlete. A nagyváradi nemzeti munkapárt e hó 11-én, csütörtökön délután fél 6 órakor tartja gyűlését a kereskedelmi csarnokban, melyre a tagokat ezernel meghívja az elnök: dr. Horváth Géza.

* Sötétség a vármegyében. A közérlelmezési miniszter arról értesítette Biharvármegyét, hogy erre a hónapra 453 métermázsas petroléumot utalt ki. A vármegye ezt busan veheti tudomásul, mert ebből a mennyiségből a közvilágítást is alig tudja fedezni s így a háztartások részére mi sem marad. Elek Mór közelelmezési előadó e hónapra 189362 lakos részére 1403 métermázsát kért a petroléumból s csak a harmadrészét utalta ki a miniszter, melyből a Hangya fiókjait is el kell látni. Októberre 1526, novemberre 1763, decemberre 1946 métermázsát kért a vármegye s ha ilyen arányban küldi a miniszter a petroléumot, akkor sötétség lesz Biharban.

* Takarmánybeszerzési szövetkezet. A váradvelencei kisgazdák impozáns értekezletet tartottak egy takarmánybeszerzési szövetkezet megalakítása érdekében. Bálint Mihály mázolómeister, az értekezlet összehívója ismertette a szövetkezet célját. A jószágot tartó kisemberek sehol sem tudják ma beszerezni állataik takarmányát, mert a kormány központokba tömörítette az összes szükségleti cikkeket s a központok szóba sem állanak kisemberekkel, míg ha szövetkezetté tömörülnek, úgy a korpaközpontnál, mint egyéb központoknál sikerrel léphetnek fel. Az értekezlet elhatározta, hogy megalakítja a váradvelencei kisgazdák takarmánybeszerzési szövetkezetét, melynek hivatása lesz a szükséges takarmányt beszerezni. Az értekezlet 5 tagu bizottságot küldött ki, hogy előkészítse a szeptember 15-ikére tervezett alakuló gyűlést.

* Az élelmiszer csempészek ellen. Budapestről jelentik, hogy az egyre fokozódó élelmiszer csempészet ellen Windischgrätz herceg közérlelmezési miniszter úgy intézkedett, hogy a határállomásokon új határszéli kirendeltségek szerveztessenek. Ezeknek a határszéli kirendeltségeknek rendőrbirája rögtön meghozza, illetve végrehajtja ítéletét. Egyelőre három ilyen kirendeltséget állítanak fel: Királyhidán, Pozsonyban és Beregszászon.

* A katonai rendőrség új parancsnoka. Kozma János dr főhadnagy, az előző ékenységéről ismert ügyvéd, aki a katonai rendőrség parancsnoki állását páratlan munkabírással, nagy munkával és megbízhatóan látta el, más megbízatás következtében megvált állásától. Utóda Delliel Ferenc, 70 gy. e. százados lett, aki Bartha Béla dr parancsnoksága idején került a katonai rendőrséghez s kiváló képességei révén jutott mostani megbízhatóságához.

* A városházán megünneplik a zsidó ünnepet. Akiket ügyes bajos dolguk a városi pénztárba vitt a múlt szombaton, megépepetve látták, hogy a zsidó ünnep miatt zárva van a város pénztára. A redőnyök lehuzva, minden ablak zárva, mint a Rákóczi-uton zsidó újévkor. Az a magyarázata, hogy a pénztárnokhelyettes zsidó s ez egy ember kedvéért bezárták az egész pénztári hivatalt. A közhivatalban egyedül a piros betűs ünnepek megülése kötelező. minden más egyéb munkaszünet visszaéés.

* Dénes Ignác dr kitüntetése. A király Dénes Ignác dr ezredorvosnak a harc-téren szerzett egészségügyi érdemeiért a *signum laudis-t* adományozta. A kiváló orvosnak ez a harmadik kitüntetése.

Dr. Kertész Ferenc ügyvédi irodáját Szaniszló utca 4. szám alatt megnyitotta.

* Hősi halált halt az albániai harc-téren Balácsi Ernő tüzérhadnagy. Ideális gondolkodású fiatal életet oltott ki a háboru furiája. Nagyváradon széles körben ismerték és szerették. A Katolikus Kör alkalmazottja, Balácsi János az elhunytban nagy reményekre jogosító fiát gyászolja.

* Vasutasok tömeges kitüntetése. Budapestről telefonálják, hogy a hivatalos lap holnapi száma a háboruban szerzett érdemeik elismeréséül tömeges kitüntetést közöl a Máv tisztviselői köréből. A tisztviselők egy kisebb részét a II. osztályu, na gyobb részét a III. osztályu polgári hadi érdemkeresztel tüntette ki a király.

* Halálozás. Udvaros Jánosné szül. Váczi Józsa, 49-ik éldtévében Berettyószéplakon elhunyt, temetése ugyanott ma lesz.

Legújabb füzőket legolcsóbban

Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Színház.

A színház műsora:

Kedd: Leányvásár.

Szerda: Becsület.

Csütörtök: Románc.

Péntek: Sztambul rózsája.

Szombat d. u.: Kék róka, este: Leányvásár.

Vasárnap d. u.: Bor, este: Csárdás királynő.

Sztambul rózsája.

Ugy látjuk és pedig örömmel látjuk, hogy a társulatnak a primadonnákkal sze-

rencsége van. Vasárnap Aggházy Melinda, a koloraturprimadonna mutaikozott be és pedig a legszebb sikerrel.

A Sztambul rózsája persze nem az a darab, amely egy koloraturprimadonna hanganyagának megítélésére teljesen alkalmas volna. A mennyire azonban Sztambul rózsája énekszámából megítélhető, Aggházy Melinda hangja csengő, üde, tiszta szép szoprán, mellyel igen jól tud bánni, hangvétele biztos, énektudása precíz, azonfelül organuma beszédre is rendkívül kellemes, behizelgő, játéka elsőrangú, mozdulatai plasztikusak és a mi szintén nem utolsó dolog koloraturprimadonnánál sem: Aggházy Melinda megjelenése rendkívül bájos, kedves, a fiatalság varázsával hat. Jól és izléssel öltözik — olyan primadonnát kaptunk benne, aki a maga diszkrét, finom, izléses művésztével és tudásával a társulatnak egyik erőssége lesz. Ohajtjuk, hogy minél előbb lássuk operában is.

Barics Gyulának, a baritonistának most már nagyobb szerep jutott és előnyeit, de fogyatkozásait is jobban megismerhettük. — Zengő mély baritonja most is nagyon tettett. Arra hívjuk azonban fel figyelmét, hogy hangjának mélyebb színezésére való tekintettel a magasabb fekvésű részeket ne erőszakolja, inkább transzponálja. Szövegkijéte nem egészen világos, beszédközben a mondatok végén annyira leejti a hangot, hogy hosszabb mondatai végén teljesen érthetetlen, mintha a mondatok végét elnyelné. — Ahmed bej szerepében a játékba is több elevenség kellett volna, mint amennyit tőle tapasztaltunk.

Tihanyi Oszkárnak legnagyobb baja, hogy Tompa Béla volt az elődje. Bizony Tompával nem ér fel. Csiszolnia kell még hangját (főlöszleges az egyhanguan erős hanghordozás) és több síkk kell táncába. Igyekezete megvan, reméljük, hogy kellő gyakorlat után megfelelő eredményt fog felmutathatni.

Horváth Nusi Midillijével ismét nagy sikert aratott. Őt is, Aggházy Melindát is minden felvonás után sűrűn hívták a lámpák elé.

A becsület. Sudermann nagyhatású drámájában volt első alkalma a drámai személyzetnek az idén a felépésre; elmondhatjuk, hogy az első fellépés az első teljes siker is jelentette. Szébb, jobban összevágó előadást alig kívánhattunk volna. Az eddigi drámai személyzet legjelesebbjei működtek közre. Tóth Elek mindvégig lelke volt az előadásnak. Hevessy Mariska, G. Polgár Mariska és H. Körössy Juci három érdekes női jellemet ábrázolt, mindenik megfelelő eredeti vonásokkal. Markáns színekkel megkapóan realiztikus jellemet alakított Pápainé. Bihari Ákos a jószívű barátot játszotta sok bensőséggel.

Rendkívül sikerült Stoll Béla öreg Heinekéje. Igazi kabinetalakítás, telve mély igazsággal és pszichológiával. Mozdulatai, maszkja, hanghordozása elsőrangúak. Molnár Rezső egy kisebb szerepben meglepett ügyes maszkjával és játékkal. Várady Lajos, Gazdy Aranka, Gróf László, Deák Kornél is elismerést érdemelnek. Új szereplő Harsányi Miklós volt, kis szerepet játszott,

de még annál is csekélyebb sikerrel; egyelőre nem árult el különösebb drámai képességet. A rendezés elsőrangú: Erdélyi Miklóst dicséri.

Ujabb sikerek előkészületei. A színházban megfeszített erővel folyik a munka. Uj sikerek előkészítésén fáradozik a színház. Ma már hangos, meleg sikerre készszen várja a reprizt a kedves, sok meleg estét ért operett, a Leányvásár. Ennek az operettnek a ma esti előadása igazolni fogja, hogy kevés olyan együttes játsza meg olyan bravúrosan a Leányvásár főalakjait, mint amilyen Horváth Nusi, Aggházy Melinda, Barits Gyula, Tihanyi Oszkár és Harsányi Miklós. A becsület van szerda este a műsoron, míg pénteken a Stambul rózsájának fog ismét tapsolni a színház közönsége. A két délutáni előadás: a Kék róka és A bor szintén meleg sikerek felujtását jelenti. — Egyebekben az első ujdonság, amelyre az előkészületek megkezdődtek, az asszony és a bábu a Vigaszínház nagyszerű ujdonsága.

Színházi Élet. Incze Sándor páratlanul népszerű hetilapja. Heje huja számot adott. A képből és írásból érdekes számba cikket Szép Ernő, Iványi Jenő, Tábori Kornél, verset Somlyó Zoltán, Bus Fekete László írtak. A szolnoki művészteléről Pólya rajzaival, az Andorról Vértesszal rajzaival van érdekes cikk, Angelo fotográfiák, Intim Pista, heti vers. Szomházy regény, A Hejehuja báró kottája teszik érdekessé a számot, melynek egy korona az ára. Előfizetés negyedévre 10 korona. Kiadóhivatal VII. ker., Erzsébet-körút 29.

MOZI.

Pompeji utolsó napjai. (Nagy látványosság a Vigadóban.) Sienkievic csodálatos Quo vadis a óta aligha láttunk a filmen olyan grandiózus látványosságot, amilyen a Pompeji utolsó napjai, a leghatalmasabb Ambrozio film, amelyet Buiwer Edward világhírű regényéből transzponált a világot jelentő lemezre a legnagyobb nemzetközi filmgyárak egyike. Pompeji pusztulásának rémségei elevenednek meg, a csodatevő kinematográfia feltámasztott egy várost a romjaiból, visszavarázsolta a márványpalotákat, a pompás kerteket és bennük a gyönyöröket hajhászó bűnös római életet. Hallatlan tömegeket mozgató a szeniális rendező, lázas felvonulások, izgalmas körmenetek, gladiatori játékok, lövészversenyek lüktető, forró jelenetei peregnék le a néző előtt. A Vigadó mozgószínház ma mutatja be a remek filmet elsőrangú műsor keretében.

Nick Fantom, az óriás sikerű detektív-film, melyet a közönség a legnagyobb érdeklődéssel várt, ma érkezett meg az Apollóba. A klasszikus filmet az Apolló igazgatósága ma egyetlen estén hozza színre.

A szélhámos trió. (Szenzációs detektív dráma az Urániában.) Nagyszabású és minden ízében eredeti detektív történet premierje lesz ma a népszerű Uránia színházban. A szélhámos trió című dráma ez a legjobb ajánlás a filmbarátok részére ha jelezük, hogy a darabot Waldemar Hacker a leghíresebb filmrendező állította be. A dráma témájánál fogva és ragyogó felvételével a legnagyobb szenzáció. A főszerepeket Liliane Grey és Fred Sauer játsza a két kiváló berlini filmszínész, akinek főképpen detektívdrámákban nagy sikerei voltak. Az új műsor többi száma is elsőrendű ujdonság.

Nyílttér Mérlegképes főkönyvelő

irodavezető- lehetőleg a tűzifa szakmából azonnali belépésre kerestetik új részvénytársasághoz, lehet nő is. Ajánlatok fizetési igények megjelölése mellett Faragó Vilmos Nagyvárad, Schlauch-tér 2. címzendők.

Irodának

alkalmas 1 vagy 2 szobás helyiséget keresek lehetőleg központban, vagy Rákóczi-uton. Cim Faragó, Schlauch-tér 2. Telefon 12-98.

Eladó ház!

Gerliczy-u. 1 számú emeletes adómentes sarokház (Sztarill-villa)

ELADÓ.

Értekezni Arany János-utca 7. — Telefon 239.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY
Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Pk. 2157—1916. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a margittai kir. járásbíróság 1916. évi Fl. 1413 számú végzése következtében Poszert Gyula ügyvéd által képviselt dr. Pálffy Gyula javára Lázár János és neje ellen 117 kor. 47 fillér s jár. erejéig 1916. évi aug. hó 13-án foganatosított kielégítési, biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1280 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák, sertések stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székelyhídi kir. járásbíróságnak 1916. évi Pk. 2157/9. számú végzése folytán 117 kor. 47 fill. tőkekövetelés, ennek 1912. évi október hó 10. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 132 kor. 90 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Érvasádon leendő megtartására 1918. évi szeptember hó 24-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni. A becsáron alul azonban eladatni nem fog.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Azonban amennyiben az árverés megtartásától kérelmező alapfoglaltató eláll s ezt a kiküldötittel idejében közli, az árverés megtartatni nem fog.

Székelyhid, 1918. évi szeptember hó 2.

Pintér József
jb. kiküldött.

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezetről kaphatók.

URÁNIA mozgó- színház	MA Szélhámos triol.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

APOLLÓ mozgó- színház	MA Nick Fantom.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

VIGADÓ mozgó- színház	MA Pompeji végnapjai.
	Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó díszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	13—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sőtartó színes	8—
Majolika vízeskanos színes	10—
Kenyérfosó színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágfűző	5—
Majolika díszfigura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Feketékészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hidegfelvágott készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50—
Falitükör színes aranyozott kerettel	80—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	80—
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpöcsésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegek.

Eladás nagyban és kicsinyben!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Szülő

12 hold, fedeles hintó, gyümölcskoscsik, nagy tölgyfakádak eladók. — Görög-oldal, dr. Molnár Imréné.

Valódi patkányfogó kutyát veszek. Házmester, Rimanóczy-utca 5.

Két iskolás kis-leányt teljes ellátásra elvállalok. Körös-u. 23, ajtó 5. szám.

Bélyegeket veszek akármilyen mennyiségben. — Szilágyi Dezső-u. 5. sz. Földszint lépcsőházban balra. Telefon 1—95.

Jogi könyvek gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Valódi gummi harisnyatartók párja 8 K. Hegedűs János Rákóczi-ut 1. **Vasárnap zárva.**

Poloskairtó Noksín biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ruhafesték valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogeriája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Uridivat Czillér Imre Nagyáruházában. Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, Ingek, gallérok, kézelők, zsebkezdők, harisnyák, sétabotok, bőrdárúk, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acélárúk legolcsóbban. Tisztviselőknak árkedvezmény. d

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kiadónban bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait kicsó pénzért házilag festheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Raktárkezelőnöt keresünk mielőbbi belépésre. Rigler József Ede részv. társ., Rákóczi-ut 3.

Zongoratanitónő, ki intézetben is több év óta tanít, magánzongora órákat vállal jutányos feltételek mellett. Házhoz is jár. Pável-u. 19.

Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Pemete és hársfámézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtó három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalszolgái minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Kiadó üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” Irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Keresünk azonnali belépésre egy prodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakást. Moskovits Mór.

LEGF. BUZACSIRIZ, folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zölofa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Eleckrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasa-: : lók állandóan raktáron. : :

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49° hőmérsékletű forrás. kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva! Villanyvilágítás!

Téli sáisonban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

1918. Pk. 1464. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírói kiküldött az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a margittai kir. járásbírósnak fenti számu végzése következtében Posszert Gyula margittai ügyvéd által képviselt Csucs Pável a gligi javára Prázsa Flóra ellen 347 kor. 34 fill. s jár. erejéig 1916. évi június 27-én végrehajtás utján lefoglalt és 700 koronára becsült 1 drb. üsző nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek a margittai kir. járásbírósnak fenti számu végzése folytán 366 korona 54 fill. s jár. erejéig Szovárhely községben leendő megtartására 1918. évi szeptember hó 16. napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az elárverett ingó azonnal átadatik, még pedig annak az árveréseni vételárának előzetes kifizetése után.

Margitta, 1918. évi szeptember hó 1-én.

(Olvashatatlan) bírói kiküldött.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzőkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55.